

بناام خدا

بانك ملی ایران

اداره كل اعتبارات

دستورالعمل ناظر بر ضمانت نامه بانكي (ريالي)

آبان ۱۳۹۶

بنام خدا

دستورالعمل ناظر بر ضمانت نامه بانکی (ریالی)

شورای پول و اعتبار در یک هزار و دویست و نهمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵ به استناد بند ۶ ماده ۱۴ و بند ب ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیر ۱۳۵۱ «دستورالعمل ناظر بر ضمانت نامه بانکی (ریالی)» را که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده می شود در ۶۵ ماده و ۱۸ تبصره به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این دستورالعمل عناوین زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می روند:

۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲- موسسه اعتباری: بانک، موسسه اعتباری غیربانکی یا شعبه موسسه اعتباری خارجی که به موجب قانون یا بامجوز بانک مرکزی تاسیس شده و تحت نظارت آن بانک قرار دارد.

۳- شعبه موسسه اعتباری خارجی: واحد عملیاتی از یک موسسه اعتباری خارجی که بامجوز بانک مرکزی و تحت نظارت آن بانک به انجام عملیات مجاز بانکی در جمهوری اسلامی ایران مبادرت دارد.

۴- ضمانت نامه بانکی: که در این دستورالعمل ضمانت نامه نامیده می شود، سندی است که به موجب آن موسسه اعتباری به طور غیرقابل برگشت متعهد می شود به محض اعلام و مطالبه هر میزان از وجه مندرج در آن توسط ذی نفع، بارعایت مفاد این دستورالعمل وجه مطالبه شده را به ذی نفع پرداخت نماید.

۵- ضمانت خواه: شخصی که تعهداتی را به موجب روابط پایه درقبال ذی نفع برعهده دارد و برای تضمین ایفای آن تعهدات، از موسسه اعتباری تقاضای صدور ضمانت نامه می نماید.

۶- ذی نفع: شخصی که ضمانت نامه به نفع وی صادر می شود.

۷- رویداد: واقعه ای است که طبق شرایط مندرج در ضمانت نامه، باوقوع آن، اعتبار ضمانت نامه خاتمه می یابد.

۸- **خاتمه اعتبار:** تاریخ یا رویدادی که طبق شرایط ضمانت‌نامه باواقع شدن هریک از آنها (هرکدام که زودتر واقع شوند)، ضمانت‌نامه از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

۹- **مدت اعتبار:** فاصله زمانی تاریخ صدور تا خاتمه اعتبار ضمانت‌نامه.

۱۰- **وجه ضمانت‌نامه:** مبلغی که در متن ضمانت‌نامه درج و قابل پرداخت به ذی‌نفع است.

۱۱- **رابطه پایه:** قرارداد، شرایط مناقصه و مزایده یا هر رابطه حقوقی دیگری بین ضمانت‌خواه و ذی‌نفع که ضمانت‌نامه براساس آن صادر شده است.

۱۲- **بدهی غیر جاری:** آن دسته از بدهی‌های اشخاص به موسسه اعتباری که مطابق بادرستورالعمل طبقه‌بندی دارائی‌های موسسات اعتباری مصوب شورای پول و اعتبار درطبقات غیر جاری قرار می‌گیرد.

۱۳- **عوامل قهری:** هر اتفاق خارج از کنترل موسسه اعتباری از جمله جنگ، سیل، زلزله و آتش سوزی که باعث توقف فعالیت‌های موسسه اعتباری می‌گردد.

۱۴- **سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام):** سامانه‌ای که دربانک مرکزی راه‌اندازی شده و امکان تبادل تمامی پیام‌های مالی بین بانکی را به‌طور متمرکز و به صورت استاندارد فراهم می‌سازد.

ماده ۲- موسسه اعتباری صرفاً مجاز به صدور ضمانت‌نامه در قالب یکی از انواع زیر و طبق شرایط مندرج در این دستورالعمل می‌باشد:

۱- **ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه/ مزایده:** ضمانت‌نامه‌ای که به منظور ضمانت اجرای پیشنهادات ضمانت‌خواه در مناقصه یا مزایده صادر می‌شود.

۲- **ضمانت‌نامه حسن اجرای تعهدات:** ضمانت‌نامه‌ای که به منظور موظف نمودن ضمانت‌خواه به اجرای دقیق صحیح و به موقع تعهدات مندرج در رابطه پایه در مقابل ذی‌نفع در انجام موضوع رابطه پایه صادر می‌شود.

۳- **ضمانت‌نامه پیش‌پرداخت:** ضمانت‌نامه‌ای که به منظور حصول اطمینان ذی‌نفع از این امر که وجوه پیش‌پرداختی به ضمانت‌خواه به مصرف دیگری غیر از انجام تعهدات مندرج در رابطه پایه نمی‌رسد، صادر می‌گردد.

۴- **ضمانت‌نامه استرداد کسور وجه الضمان (حسن انجام کار):** ضمانت‌نامه‌ای که به منظور حصول اطمینان ذی‌نفع از صحت کارانجام شده توسط ضمانت‌خواه، پس از تحویل قطعی موضوع رابطه پایه صادر می‌گردد.

۵- **ضمانت نامه تعهد پرداخت:** ضمانت نامه ای که به منظور قبول پرداخت دیون ضمانت خواه به ذی نفع در سررسید معین و مطابق با مفاد رابطه پایه، صادر می گردد.

۶- **ضمانت نامه گمرکی:** ضمانت نامه ای که به منظور تضمین تعویق یا تقسیط پرداخت حقوق ورودی صادر می شود.

تبصره: در شرایط خاص، موسسه اعتباری میتواند منوط به رعایت ضوابط و مقرر در این دستورالعمل، ضمانت نامه برای اموری نظیر خدمت نظام وظیفه و جبران ضرر و زیان صادر نماید.

ماده ۳- موسسه اعتباری موظف است پیش از صدور ضمانت نامه، از موارد ذیل در حد عرف بانکداری اطمینان حاصل نماید:

۱- صوری نبودن موضوع رابطه پایه و احراز صدق آن؛

۲- مرتبط و متناسب بودن موضوع رابطه پایه بازمینه فعالیت ضمانت خواه؛

۳- احراز واجد شرایط بودن ضمانت خواه در خصوص موضوع رابطه پایه؛

۴- توجیه پذیر بودن موضوع رابطه پایه متناسب با زمینه فعالیت ذی نفع؛

۵- ضمانت نامه ابزاری برای دریافت تسهیلات نباشد؛

ماده ۴- موسسه اعتباری موظف است هریک از انواع ضمانت نامه را صرفاً در دامنه کاربرد آنها مندرج در این دستورالعمل صادر نماید.

ماده ۵- استفاده از سایر عناوین ضمانت نامه برای صدور ضمانت نامه تعهد پرداخت مطلقاً ممنوع است.

ماده ۶- ضمانت نامه قابل انتقال و تنزیل نمی باشد. موسسه اعتباری موظف است عبارات «غیر قابل انتقال» و «غیر قابل تنزیل» را به صورت پس زمینه در فرم های خام تمامی نسخ ضمانت نامه که به سهولت قابل رویت باشد درج نماید.

فصل دوم - صدور ضمانت نامه

ماده ۷- موسسه اعتباری بنابه درخواست ضمانت خواه و پس از اخذ وثایق کافی از وی، می تواند اقدام به صدور ضمانت نامه نماید.

ماده ۸- موسسه اعتباری موظف است پیش از صدور ضمانت نامه، نسبت به اعتبارسنجی ضمانت خواه اقدام نماید.

ماده ۹- موسسه اعتباری موظف است پیش از صدور ضمانت‌نامه، از رعایت قانون و مقررات ناظر بر مبارزه با پول‌شویی و تامین مالی تروریسم به ویژه ضوابط شناسایی مشتریان درخصوص ضمانت‌خواه و ذی‌نفع اطمینان حاصل نماید.

ماده ۱۰- موسسه اعتباری مکلف است قبل از صدور ضمانت‌نامه، وضعیت بدهی غیر جاری و چک برگشتی ضمانت‌خواه را از «سامانه یک‌پارچه اطلاعاتی مشتریان» نزد بانک مرکزی استعلام نماید. درخصوص اشخاص حقوقی، استعلام یاد شده علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضاء مجاز و اعضای هیئت مدیره آن اشخاص نیز می‌گردد.

ماده ۱۱- صدور ضمانت‌نامه برای ضمانت‌خواه که دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده یا بدهی غیر جاری نزد شبکه بانکی کشور می‌باشد ممنوع است.

ماده ۱۲- موسسه اعتباری ضمانت‌نامه را به استناد ماده ۱۰ قانون مدنی صادر می‌نماید. تعهدات ناشی از صدور ضمانت‌نامه از رابطه پایه و سایر روابط و قراردادهای مربوط مستقل بوده و اختلافات میان ضمانت‌خواه و ذی‌نفع یا ایرادات و ادعاهای مربوط به آنها در تعهد موسسه اعتباری به پرداخت وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع، موثر نخواهد بود.

ماده ۱۳- حداکثر مدت اعتبار صدور ضمانت‌نامه یک‌سال می‌باشد.

ماده ۱۴- صدور ضمانت‌نامه‌ای که خود به خود و بدون درخواست کتبی ذی‌نفع قابل تمدید باشد، ممنوع است.

ماده ۱۵- به جز درج تاریخ یا قید گذشت زمان معینی، ضمانت‌نامه نباید حاوی شرطی باشد که نتوان برای احراز تحقق آن شرط، مدرکی ارائه کرد.

تبصره- اسناد و مدارک موضوع این ماده باید به طور صریح در متن ضمانت‌نامه قید گردد.

ماده ۱۶- صدور ضمانت‌نامه منوط به پرداخت سپرده نقدی ضمانت‌نامه حداقل معادل ۱۰ درصد مبلغ ضمانت‌نامه توسط ضمانت‌خواه می‌باشد.

تبصره ۱- ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه و مزایده می‌تواند بدون سپرده نقدی باشد.

تبصره ۲- سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌های تعهد پرداخت ۲۰ درصد وجه ضمانت‌نامه می‌باشد.

ماده ۱۷- ضمانت‌نامه باید حداقل شامل موارد زیر باشد:

۱- مشخصات و نشانی ضمانت‌خواه و ذی‌نفع؛

۲- نام موسسه اعتباری و مشخصات شعبه صادر کننده ضمانت‌نامه؛

۳- شماره، تاریخ و موضوع رابطه پایه که ضمانت‌نامه براساس آن صادر می‌شود؛

۴- شماره منحصر به فرد موضوع ماده ۱۸ این دستورالعمل؛

۵- وجه ضمانت‌نامه به عدد و حروف؛

۶- تاریخ صدور؛

۷- تاریخ خاتمه اعتبار؛

۸- رویداد خاتمه اعتبار (در صورت وجود)؛

۹- تمبر مالیاتی.

ماده ۱۸- موسسه اعتباری موظف است پیش از صدور ضمانت‌نامه، نسبت به ثبت آن در سامانه سپام و اخذ شماره منحصر به فرد از سامانه مزبور اقدام نماید.

تبصره - مجوز صدور ضمانت‌نامه برای موسسه اعتباری که نسبت به ثبت صدور و سایر الزامات قید شده در این دستورالعمل در خصوص ضمانت‌نامه‌های صادره در سامانه سپام اقدام ننماید، از سوی بانک مرکزی لغو خواهد شد.

ماده ۱۹- به استثنای نسخه اصلی ضمانت‌نامه که مختص ذی‌نفع است، سایر نسخ آن باید به عبارت «غیرقابل مطالبه» ممهور گردد.

فصل دوم _ اصلاحیه ضمانت‌نامه

ماده ۲۰- صدور اصلاحیه ضمانت‌نامه منوط به ارائه درخواست کتبی ذی‌نفع / ضمانت‌خواه در طول مدت اعتبار ضمانت‌نامه و طی مراحل زیر می‌باشد:

۱- موسسه اعتباری موظف است پس از دریافت تقاضای اصلاحیه، موافقت یا عدم موافقت خود را با اعمال اصلاحیه به درخواست‌کننده اعلام نماید.

۲- موسسه اعتباری در صورت موافقت با اعمال اصلاحیه مورد درخواست ذی‌نفع / ضمانت‌خواه، موظف است جزئیات مربوط به اصلاحیه مزبور را جهت اخذ موافقت کتبی، به طرف دیگر ضمانت‌نامه ابلاغ نماید.

۳- در صورت موافقت کتبی طرف دیگر با اعمال اصلاحیه، موسسه اعتباری باید اصلاحیه مزبور را صادر نماید.

ماده ۲۱- موسسه اعتباری موظف است پیش از صدور اصلاحیه‌ای که منجر به به افزایش وجه ضمانت‌نامه می‌شود، نسبت به تعدیل وثایق مطابق با مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ این دستورالعمل اقدام نماید.

ماده ۲۲- صدور اصلاحیه ناشی از پرداخت بخشی از وجه ضمانت‌نامه، سررسید شدن تاریخ یا واقع شدن شرایط مندرج در متن ضمانت‌نامه، از طی مراحل مذکور در ماده ۲۰ مستثنی بوده و باید مطابق با مفاد ضمانت‌نامه، شرایط مذکور در متن ضمانت‌نامه و مقررات این دستورالعمل صورت پذیرد.

ماده ۲۳- موسسه اعتباری موظف است صدور هرگونه اصلاحیه ضمانت‌نامه، ناشی از درخواست ذی‌نفع / ضمانت‌خواه، پرداخت وجه بخشی از ضمانت‌نامه یا سررسید شدن تاریخ یا واقع شدن شرایط مندرج در متن ضمانت‌نامه را در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۲۴- صدور هرگونه اصلاحیه ضمانت‌نامه، مطابق ضوابط و مقررات زمان صدور اصلاحیه امکان‌پذیر می‌باشد.

فصل چهارم _ تمدید ضمانت‌نامه

ماده ۲۵- تمدید ضمانت‌نامه صرفاً با ارائه درخواست مجزا توسط ذی‌نفع، حداکثر به مدت یک‌سال در هر نوبت امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۲۶- موسسه اعتباری می‌تواند ضمانت‌نامه را صرفاً با رعایت ضوابط و مقررات و شرایط زیر تمدید نماید:

۱- درج متن زیر در ضمانت‌نامه و تکمیل آن در زمان صدور ضمانت‌نامه:

«این ضمانت‌نامه بنا به درخواست کتبی **عنوان ذی‌نفع** واصله تا قبل از پایان وقت اداری روز خاتمه اعتبار، قابل تمدید می‌باشد و در صورتی که **عنوان موسسه اعتباری** قبل از خاتمه اعتبار این ضمانت‌نامه، نتواند یا نخواهد مدت آن را تمدید کند یا **عنوان ضمانت‌خواه** به هر نحو موجب این تمدید را فراهم نسازد، **عنوان موسسه اعتباری** متعهد است در صورت مطابق بودن درخواست مطالبه وجه ضمانت‌نامه توسط ذی‌نفع، وجه ضمانت‌نامه را در وجه یا به حواله کرد **عنوان ذی‌نفع** پرداخت کند.»

۲- وصول درخواست کتبی ذی‌نفع مبنی بر تمدید ضمانت‌نامه صرفاً تا پایان وقت اداری روز خاتمه اعتبار.

۳- تعدیل وثایق با رعایت شرایط مندرج در مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ این دستورالعمل.

تبصره- تمدید ضمانت‌نامه در هر حال منوط به موافقت موسسه اعتباری است.

ماده ۲۷- موسسه اعتباری موظف است تمدید ضمانت‌نامه را در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۲۸- تمدید ضمانت‌نامه، مطابق ضوابط و مقررات زمان تمدید امکان‌پذیر است.

ماده ۲۹- موسسه اعتباری نباید به درخواست‌های تمدید ضمانت‌نامه و اصله پس از پایان وقت اداری روز خاتمه اعتبار ترتیب اثر دهد.

فصل پنجم _ مطالبه و پرداخت وجه ضمانت‌نامه

ماده ۳۰- مطالبه تمام یا بخشی از وجه ضمانت‌نامه، باید با ارائه درخواست کتبی ذی‌نفع تا پایان وقت اداری روز خاتمه اعتبار و با رعایت کامل شرایط مندرج در ضمانت‌نامه صورت گیرد.

تبصره- موسسه اعتباری موظف است مطالبه تمام یا بخشی از وجه ضمانت‌نامه توسط ذی‌نفع را در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۳۱- چنانچه ضمانت‌نامه متضمن شرطی دال بر ارائه اسناد و مدارک نباشد، در صورت مطالبه وجه ضمانت‌نامه توسط ذی‌نفع، موسسه اعتباری موظف است به محض وصول درخواست مطالبه، وجه مورد درخواست ذی‌نفع را که بیش از وجه ضمانت‌نامه نمی‌باشد، ابتدا از محل سپرده نقدی و سایر سپرده‌های ضمانت‌خواه نزد موسسه اعتباری و در صورت عدم تکافو، از محل منابع موسسه اعتباری، به ذی‌نفع پرداخت نماید و مراتب را در سامانه سپام ثبت کند.

ماده ۳۲- در صورت مطابق نبودن درخواست مطالبه با مفاد ضمانت‌نامه، موسسه اعتباری موظف است مراتب را به همراه دلایل رد درخواست، حداکثر تا پایان وقت اداری روز بعد و چنانچه روز بعد مصادف با خاتمه اعتبار باشد، تا پایان وقت اداری همان روز به صورت مکتوب به ذی‌نفع اعلام نماید و مراتب را در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۳۳- چنانچه ضمانت‌نامه متضمن شرطی دال بر ارائه اسناد و مدارک باشد، در صورت مطالبه وجه ضمانت‌نامه توسط ذی‌نفع، موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت پنج روز کاری بعد از تاریخ وصول درخواست مطالبه به همراه مدارک و مستندات مربوط، آنها را بررسی نماید. در صورت مطابق بودن درخواست مطالبه و ظاهر اسناد و مدارک با مفاد ضمانت‌نامه در حد عرف بانکداری، موسسه اعتباری موظف است وجه مورد درخواست ذی‌نفع را که بیش از وجه ضمانت‌نامه نمی‌باشد، ابتدا از محل سپرده نقدی و سایر سپرده‌های ضمانت‌خواه نزد موسسه اعتباری و در صورت عدم تکافو، از محل منابع موسسه اعتباری، به ذی‌نفع پرداخت نماید و مراتب را در سامانه سپام ثبت کند.

ماده ۳۴- در صورت مطابق نبودن درخواست مطالبه یا ظاهر اسناد و مدارک با مفاد ضمانت‌نامه، موسسه اعتباری موظف است مراتب را به همراه دلایل رد درخواست بدون تاخیر و حداکثر تا پایان وقت اداری آخرین روز مهلت پنج روزه بررسی، به صورت مکتوب به ذی‌نفع اعلام نموده و مراتب را در

سامانه سپام ثبت نماید. در صورت عدم اعلام مراتب فوق ظرف مهلت پنج روزه مزبور، موسسه اعتباری مکلف است وجه مورد درخواست ذی‌نفع را که بیش از وجه ضمانت‌نامه نمی‌باشد، ابتدا از محل سپرده نقدی و سایر سپرده‌های ضمانت‌خواه نزد موسسه اعتباری و در صورت عدم تکافو، از محل منابع موسسه اعتباری، به ذی‌نفع پرداخت نماید و مراتب را در سامانه سپام ثبت کند.

تبصره ۱- چنانچه اسناد و مدارک موضوع این ماده کمتر از پنج روز مانده به خاتمه اعتبار یا در روز خاتمه اعتبار ضمانت‌نامه به موسسه اعتباری ارائه گردد، این امر تاثیری در مدت پنج روزه بررسی ظاهر اسناد و مدارک ندارد و این مدت کمتر نخواهد شد.

تبصره ۲- موسسه اعتباری موظف است برای اطلاع ذی‌نفع، موضوع مهلت پنج روزه بررسی مطابق بودن درخواست مطالبه و ظاهر اسناد و مدارک با مفاد ضمانت‌نامه و همچنین موضوع تبصره یک این ماده را به نحو مقتضی در ظهر ضمانت‌نامه مربوط قید نماید.

ماده ۳۵- در صورتی که موسسه اعتباری درخواست مطالبه ذی‌نفع را مردود اعلام نماید، موظف است درخواست‌های مجدد ارائه شده تا پایان وقت اداری روز خاتمه اعتبار از سوی ذی‌نفع، مبنی بر مطالبه وجه ضمانت‌نامه را براساس مفاد این دستورالعمل بررسی نماید.

ماده ۳۶- چنانچه پرداخت وجه ضمانت‌نامه طی چند نوبت مدنظر باشد، موسسه اعتباری ضمن رعایت مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ این دستورالعمل، موظف است وثائقی را از ضمانت‌خواه اخذ نماید که متناسب با وجوه قابل پرداخت، قابل تفکیک یا تقسیم باشد.

ماده ۳۷- چنانچه پرداخت وجه ضمانت‌نامه صرفاً برای یک بار مدنظر باشد، موسسه اعتباری موظف است در متن ضمانت‌نامه قید نماید که پرداخت وجه ضمانت‌نامه صرفاً برای یک بار امکان‌پذیر بوده و پرداخت وجه به دفعات ممنوع است.

ماده ۳۸- برای مطالبه تمام یا بخشی از وجه ضمانت‌نامه، ارائه نسخه اصلی ضمانت‌نامه از سوی ذی‌نفع به موسسه اعتباری الزامی است.

تبصره - چنانچه به هر دلیل ارائه اصل ضمانت‌نامه امکان‌پذیر نباشد، در صورت صلاحدید موسسه اعتباری، پرداخت وجه مورد مطالبه صرفاً پس از ارائه تعهدنامه براساس متن پیوست ۲ این دستورالعمل امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۳۹- موسسه اعتباری موظف است پس از پرداخت بخشی از وجه ضمانت‌نامه، نسبت به صدور اصلاحیه وجه آن اقدام نماید.

ماده ۴۰- موسسه اعتباری موظف است بلافاصله پس از پرداخت تمام یا بخشی از وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع، مراتب را علاوه بر روش مکتوب از سایر طرق به ضمانت‌خواه، جهت پرداخت وجه مذکور به موسسه اعتباری ابلاغ نماید.

تبصره- چنانچه ضمانت‌خواه، وجه پرداختی به ذی‌نفع را به موسسه اعتباری بازپرداخت نمود، موسسه اعتباری موظف است مراتب را به همراه تاریخ پرداخت وجه توسط ضمانت‌خواه، در سامانه سپام ثبت نماید.

فصل ششم _ ابطال و خاتمه ضمانت‌نامه

ماده ۴۱- ضمانت‌نامه در موارد زیر باطل می‌شود:

- ۱- واقع شدن «خاتمه اعتبار» اعم از وقوع رویداد یا تاریخ (هرکدام زودتر واقع شود)؛
- ۲- به موجب اعلام کتبی ذی‌نفع مبنی بر انصراف از مطالبه کل وجه ضمانت‌نامه یا ابطال آن؛
- ۳- هنگامی که در اثر صدور «اصلاحیه‌های کاهش وجه ضمانت‌نامه» وجه ضمانت‌نامه به صفر برسد؛
- ۴- هنگامی که وجه ضمانت‌نامه در اثر پرداخت به صفر برسد؛

تبصره- موسسه اعتباری موظف است ابطال و خاتمه اعتبار ضمانت‌نامه را حسب مورد در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۴۲- چنانچه «خاتمه اعتبار» ضمانت‌نامه منوط به وقوع رویدادی گردد، لازم است اسناد و مدارک مربوط به رویداد منجر به «خاتمه اعتبار» در متن ضمانت‌نامه مشخص شود.

ماده ۴۳- در صورت ارائه اسناد و مدارک موضوع ماده ۴۲، موسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف مدت پنج روز کاری بعد از ارائه اسناد و مدارک، ظاهر اسناد و مدارک ارائه شده را با مفاد ضمانت‌نامه در حد عرف بانکداری تطابق داده و در صورتی که ظاهر اسناد و مدارک ارائه شده را مطابق تشخیص دهد، بارعایت مفاد این دستورالعمل، ضمانت‌نامه را باطل اعلام نموده، مراتب را در سامانه سپام ثبت نماید و نسبت به آزادسازی وقایق ضمانت‌خواه اقدام کند.

ماده ۴۴- چنانچه خاتمه اعتبار با روز تعطیلی رسمی کشور مصادف شود، روز کاری بعد از تعطیل، به عنوان روز خاتمه اعتبار تلقی می‌گردد.

فصل هفتم _ وثایق

ماده ۴۵- موسسه اعتباری مکلف است قبل از صدور ضمانت‌نامه با توجه به اهلیت و توان اعتباری ضمانت‌خواه، وثایق لازم و کافی از وی اخذ نماید.

ماده ۴۶- نوع و میزان وثایق بابت صدور انواع ضمانت‌نامه، براساس ضوابطی تعیین خواهد شد که هیات مدیره موسسه اعتباری تعیین و ابلاغ می‌نماید. هیات مدیره موسسه اعتباری موظف است وثایق موضوع این ماده را به نحوی تعیین نماید که معتبر، سهل‌البیع، قابل نقل و انتقال، از درجه نقد شوندگی بالا برخوردار و بلاعارض باشد تا در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی ضمانت‌خواه، حقوق موسسه اعتباری در حداقل زمان و با کمترین هزینه استیفاء شود.

تبصره- در صورت اخذ سپرده‌های ارزی (سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز، سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار یا گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری عام و خاص) به عنوان وثیقه ضمانت‌نامه صادره، موسسه اعتباری موظف است برای تعیین معادل ریالی این سپرده‌ها، از نرخ اعلام شده توسط بانک مرکزی در تاریخ اخذ وثیقه استفاده نماید.

ماده ۴۷- موسسات اعتباری موظفند وجه موجود در حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار یا سپرده قرض‌الحسنه پس‌انداز، اعم از ریالی و ارزی که به عنوان وثیقه ضمانت‌نامه در نظر گرفته شده است، به نفع موسسه اعتباری صادر کننده ضمانت‌نامه، به میزان وثیقه مورد نظر در حساب‌های ذی‌نفع مسدود نمایند.

ماده ۴۸- در صورتی که:

۱- وجه ضمانت‌نامه به موجب پرداخت بخشی از آن کاهش یابد و ضمانت‌خواه وجه مزبور را پرداخت نماید، موسسه اعتباری می‌تواند بنا به درخواست ضمانت‌خواه، بخشی از وثایق را متناسب با وجوه پرداختی، با رعایت مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ این دستورالعمل آزاد نماید.

۲- وجه ضمانت‌نامه حسب شرایط مندرج در آن یا به درخواست ذی‌نفع / ضمانت‌خواه کاهش یابد، موسسه اعتباری می‌تواند بنا به درخواست ضمانت‌خواه، بخشی از وثایق را متناسب با وجوه پرداختی، با رعایت مواد ۴۵ و ۴۶ و ۴۷ این دستورالعمل آزاد نماید.

تبصره- آزادسازی وثایق غیرمنقول در اجرای این ماده، منوط به تشخیص موسسه اعتباری خواهد بود.

ماده ۴۸- آزادسازی وثایق ضمانت‌خواه در موارد یک الی سه ماده ۴۱ منوط به ارائه اصل ضمانت‌نامه می‌باشد.

تبصره- چنانچه به هردلیل ارائه اصل ضمانتنامه امکان پذیر نباشد، موسسه اعتباری می تواند صرفاً پس از ارائه تعهدنامه براساس متن پیوست یک این دستورالعمل توسط ضمانت خواه، وثایق را آزاد نماید.

ماده ۵۰- در صورت پرداخت وجه ضمانتنامه به ذی نفع، چنانچه حداکثر ظرف مدت یک هفته از تاریخ ابلاغ موضوع ماده ۳۹ این دستورالعمل، ضمانت خواه وجه مذکور را به موسسه اعتباری پرداخت ننماید، موسسه اعتباری موظف است نسبت به وصول و استیفای مطالبات از ضمانت خواه از محل وثایق اقدام نماید.

ماده ۵۱- بانک مرکزی می تواند نوع و میزان وثایق را مورد بازنگری قرارداد و مراتب را به موسسات اعتباری ابلاغ نماید.

فصل هشتم _ سایر مقررات

ماده ۵۲- صدور ضمانتنامه برای تضمین تسهیلات / تعهدات اعطایی / ایجادشده ریالی خود و سایر موسسات اعتباری صرفاً در صورتی مجاز است که موسسه اعتباری معادل صددرصد وجه ضمانتنامه را به صورت سپرده نقدی از ضمانت خواه دریافت نموده باشد.

تبصره- صدور ضمانتنامه ریالی به عنوان وثیقه تعهدات و تسهیلات ارزی تحت هر عنوان ممنوع است.

ماده ۵۳- در مواردی که برای ضمانتنامه های صادره جهت تضمین معاملات دولتی که ذی نفع آنها دستگاه ها و شرکت های دولتی می باشند مقررات خاص وجود داشته باشد، این ضمانتنامه ها صرفاً در موارد یاد شده تابع مقررات خاص خود می باشد.

ماده ۵۴- صدور ضمانتنامه ای که ضمانت خواه و ذی نفع آن اشخاص غیردولتی می باشند، منوط به اخذ مجوز از ادارات مرکزی ذی ربط در موسسه اعتباری صادرکننده ضمانتنامه می باشد.

ماده ۵۵- چنانچه ضمانتنامه متضمن شرطی دال بر ارائه اسناد و مدارک باشد، موسسه اعتباری بر مبنای ظاهر اسناد و مدارک ارائه شده در حد عرف بانکداری عمل می نماید و هیچ گونه تعهد یا مسئولیتی در این خصوص از جمله موارد زیر ندارد:

۱- اصالت هرگونه امضاء مدارک، اسناد و اطلاعات ارائه شده؛

۲- هرگونه اظهارات کلی یا خاص در خصوص مدارک و اسناد ارائه شده؛

۳- وجود کالا یا خدمات و همچنین شرح، مقدار، وزن، کیفیت، بسته‌بندی، تحویل و ارزش آنها و سایر کارهای اجرایی یا آماری که در اسناد و مدارک به آنها اشاره شده است؛

۴- حسن نیت، فعل یا ترک فعل، اعتبار مالی و شخصی صادر کننده اسناد و مدارک.

ماده ۵۶- در صورت وقوع عوامل قهری و تعطیلی موسسه اعتباری در طول مدت اعتبار، چنانچه فعالیت موسسه اعتباری پس از خاتمه اعتبار آغاز شود، ضمانت‌نامه از زمان آغاز فعالیت موسسه اعتباری به مدت سی روز معتبر خواهد بود. همچنین اگر پرداخت وجه ضمانت‌نامه به دستور مقام قضایی متوقف شود، در صورتی که نظر مقام قضایی مبنی بر بلامانع بودن پرداخت وجه ضمانت‌نامه پس از خاتمه اعتبار اعلام گردد، ضمانت‌نامه بانکی از زمان اعلام مقام قضایی به مدت سی روز معتبر خواهد بود.

تبصره- موسسه اعتباری موظف است تمدید اعتبار ضمانت‌نامه موضوع این ماده را حسب مورد در سامانه سپام ثبت نماید.

ماده ۵۷- چنانچه ذی‌نفع پیش از تاریخ تعطیلی موسسه اعتباری به سبب بروز عوامل قهری یا پیش از تاریخ وصول دستور مقام قضایی مبنی بر عدم پرداخت، «درخواست مطالبه وجه ضمانت‌نامه» را به موسسه اعتباری ارائه نموده باشد، موسسه اعتباری موظف است حسب مورد پس از آغاز فعالیت یا اعلام مقام قضایی مبنی بر بلامانع بودن پرداخت، ضمن رعایت مواد ۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ این دستورالعمل، در صورت مطابق بودن درخواست مطالبه، وجه ضمانت‌نامه را به ذی‌نفع پرداخت نماید.

ماده ۵۸- کارمزدهای مربوط به ضمانت‌نامه تابع نرخ‌های کارمزد ابلاغی بانک مرکزی خواهد بود.

ماده ۵۹- موسسه اعتباری موظف است در صورت پرداخت وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع، وجه التزام تاخیر تادیه دین را از تاریخ پرداخت و وجه ضمانت‌نامه، براساس نرخ‌های اعلامی بانک مرکزی در روز پرداخت به ذی‌نفع نسبت به مانده پرداخت نشده وجه ضمانت‌نامه از سوی ضمانت‌خواه به موسسه اعتباری، محاسبه و از ضمانت‌خواه اخذ نماید.

ماده ۶۰- موسسه اعتباری موظف به طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌ای در پایگاه اطلاع‌رسانی خود می‌باشد به نحوی که ذی‌نفع بامراجعه به سامانه مذکور و درج شماره منحصر به فرد ضمانت‌نامه و شناسه / کد ملی، به مشخصات ضمانت‌نامه صادره دسترسی داشته و اصالت ضمانت‌نامه صادره مورد تأیید قرار گیرد.

تبصره- موسسه اعتباری موظف است جهت آگاهی ذی‌نفع، موضوع و نحوه امکان بررسی اصالت ضمانت‌نامه را به نحو مقتضی در ظهر ضمانت‌نامه قید نماید.

ماده ۶۱- ایجاد هرگونه تعهدات یا اعطای هر نوع تسهیلات به ضمانت‌خواه از زمان پرداخت وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع از سوی موسسه اعتباری تا زما وصول کل مطالبات از ضمانت‌خواه بابت وجه ضمانت‌نامه به ذی‌نفع از سوی هریک از موسسات اعتباری ممنوع است.

ماده ۶۲- تخلف از مفاد این دستورالعمل توسط موسسه اعتباری، موجب اعمال مجازات‌های انتظامی موضوع ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و مجازات‌های مصرح در سایر قوانین و مقررات می‌باشد.

ماده ۶۳- بانک مرکزی موظف است حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، شیوه‌نامه اجرایی نحوه استفاده از سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام) را در خصوص ضمانت‌نامه‌های بانکی تهیه و برای اجرا به شبکه بانکی کشور ابلاغ نماید.

ماده ۶۴- این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجرا بوده و از آن تاریخ صدور هرگونه ضمانت‌نامه توسط موسسات اعتباری منوط به رعایت کامل مفاد این دستورالعمل است. ضمانت‌نامه‌های موجود که براساس مقررات قبل صادر شده‌اند تا سررسید نهایی به اعتبار خود باقی بوده و تمدید این ضمانت‌نامه‌ها تابع مقررات زمان تمدید می‌باشد.

ماده ۶۵- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، بخش مربوط به صدور ضمانت‌نامه در آئین‌نامه صدور ضمانت‌نامه و ظهر نویسی از طرف بانک‌ها و سایر مقررات مغایر با این دستورالعمل منسوخ اعلام می‌گردد.